

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-12 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) (008) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	17	16	19	17	31	100
ટકા	17%	16%	19%	17%	31%	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	30	30	30
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	24	24	24
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	04	06	08
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	06	08	28
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	65	69	100

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	વિભાગનું નામ	ગુણ
1.	વિભાગ-A પદ્ય વિભાગ	20
2.	વિભાગ-B ગદ્ય વિભાગ	20
3.	વિભાગ-C વ્યાકરણ	20
4.	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ / લેખન	20
5.	વિભાગ-E લેખન સજ્જતા	20
	કુલ	100

નોંધ : ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્દાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહિ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-12 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) (008) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ- A (પદ્ય આધારિત)	20
1 થી 5	નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.	05
6 થી 9	નીચે આપેલાં જોડકાંને સાચી રીતે જોડો.	04
10 થી 12	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.	03
13 થી 15	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ 02)	04
16 અથવા 17	સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ગમે તે 01)	04
	વિભાગ- B (ગદ્ય આધારિત)	20
18 થી 21	નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.	04
22 થી 25	નીચે આપેલાં જોડકાંને સાચી રીતે જોડો.	04
26 થી 29	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.	04
30 થી 32	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ 02)	04
33 અથવા 34	સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ગમે તે 01)	04
	વિભાગ- C (વ્યાકરણ આધારિત)	20
35 થી 37	પ્રત્યય અને નામયોગી ઓળખાવો.	03
38 થી 39	વિરામ ચિહ્નનો ઉપયોગ	02
40 થી 41	સંયોજકનો ઉપયોગ	02
42 થી 44	વાક્ય ઓળખાવો	03
45 થી 46	પદક્રમ અને પદસંવાદ	02
47	રૂઢિપ્રયોગ	01
48	સામાસિક શબ્દ	01
49	સમાનાર્થી શબ્દો	01
50	વિરોધી શબ્દ ઓળખો	01
51	શુદ્ધ-અશુદ્ધ વાક્ય રચના	01
52 થી 53	જોડણી	02
54	કહેવત	01

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-12 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) (008) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-D (અર્થગ્રહણ/લેખન સજ્જતા)	20
55 થી 59	પદ્યાર્થગ્રહણ (આપેલ કાવ્ય વાંચી 05 (પાંચ) પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવાના રહેશે.) પ્રત્યેક ઉત્તર દીઠ 1 (એક) ગુણ રહેશે.	05
60 થી 64	ગદ્યાર્થગ્રહણ (આપેલ પરિચ્છેદ વાંચી પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવાના રહેશે.) પ્રત્યેકનો 1 (એક) ગુણ રહેશે.	05
65	સંક્ષેપીકરણ (આપેલ અંગ્રેજી ગદ્યખંડ વાંચી તેનો ગુજરાતીમાં 1/3 ભાગમાં સંક્ષેપ કરવાનો રહેશે. શીર્ષક આપવું.)	05
66	મુદ્દા પરથી વાર્તા (આપેલ મુદ્દાઓને આધારે 100 (સો) શબ્દોમાં વાર્તા લખી શીર્ષક આપવું.)	05
	વિભાગ-E (લેખન સજ્જતા)	20
67 થી 68	વિચાર વિસ્તાર (આપેલ પંક્તિઓનો આશરે 100 (સો) શબ્દોમાં વિચાર વિસ્તાર લખવાનો રહેશે. (અથવામાં કોઈપણ અવતરણ આપવાનું રહેશે. જેનો વિસ્તાર કરવાનો રહેશે.)	05
69	અહેવાલ લેખન (આપેલ વિષય પર આશરે 100 શબ્દોમાં અહેવાલ લેખન કરવાનું રહેશે.)	05
70 થી 72	નિબંધ લેખન (આપેલ નિબંધોમાંથી મુદ્દા પર આધારિત કોઈપણ એક નિબંધ લખવાનો રહેશે. ત્રણ નિબંધ આપવાના રહેશે.)	10

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-12 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) (008) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

સૂચના :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ વિભાગ A, B, C, D, E છે.
- બધા જ વિભાગના પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
- કેટલાક પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પ છે.
- જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
- લેખન સજ્જતા, ભાષા શુદ્ધિ તથા લખાણની મૌલિકતાને ગુણ પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

વિભાગ - A (પદ્ય આધારિત)

- નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. [05]
 - (1) ગંગાસતીનું કયું કાવ્ય તમારા પાઠ્યપુસ્તકમાં છે ?
 - (અ) કોધી સ્વભાવને જીતવો રે.
 - (બ) વીજળીને ચમકારે મોતીડાં પરોવો પાનબાઈ.
 - (ક) મેરુ રે ડગે પણ જેનાં મન ના ડગે.
 - (ડ) શીલવંત સાધુને વારે વારે નમીએ.
 - (2) ‘હું પદ છોડી ઈશ્વરની સર્વોપરિતાનો સ્વીકાર કરી સ્થિતપ્રજ્ઞ રહી, અન્યને ઉપયોગી થવાનો બોધ કવિ આપે છે.’
- આ વિધાન કયા કાવ્ય માટે યથાર્થ છે.
 - (અ) વીડી વાઢનારા
 - (ક) વડલો ને પંખીડાં
 - (બ) એક સરખા સુખના દિવસ
 - (ડ) સ્વદેશ પ્રીતિ
 - (3) નીચેનામાંથી લોકગીત ઓળખાવો.
 - (અ) હંકારી જા
 - (ક) વીડી વાઢનારા
 - (બ) વતનનો તલસાટ
 - (ડ) આ રસ્તાઓ
 - (4) પ્રવાહની મધ્યે કવિને શાનો ભાસ થાય છે ?
 - (અ) મૃગજળ
 - (ક) વીજળીના ચમકારાનો
 - (બ) દરિયાના લલકારનો
 - (ડ) આકાશી રંગનો
 - (5) વડલો પંખીઓને ઊડી જવા શા માટે કહે છે ?
 - (અ) આગ લાગી હોવાથી
 - (ક) મુશળધાર વરસાદના કારણે
 - (બ) આંધી ઉઠવાના કારણે
 - (ડ) વડવાનલના કારણે

- નીચે આપેલાં જોડકાંને સાચી રીતે જોડી ફરીથી લખો.

કૃતિ	સાહિત્ય પ્રકાર
(6) કોધી સ્વભાવને	(અ) ગીત
(7) એક સરખા દિવસ	(બ) લોકગીત
(8) વીડી વાઢનારા	(ક) ભજન
(9) વતનનો તલસાટ	(ડ) પદ
	(ઈ) સોનેટ

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો. [03]
(10) લક્ષ્મીજીનો વસવાટ ક્યાં છે?
(11) કવિ રમણિક અરાલવાળાને શાની ઝંખના છે?
(12) 'ઊભાં થઈ જાય મારાં રૂવાડાં' એવું બા ક્યારે કહે છે?
- નીચેના પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ બે) [04]
(13) કવિ દલપતરામ 'સ્વદેશી પ્રીતિ' માં કોનો જન્મ વ્યર્થ ગણે છે?
(14) રસોડાનો વૈભવ કવિ શી રીતે આલેખે છે?
(15) 'વીડી વાઢનારા' કાવ્યમાં નાયક અને નાયિકામાંથી તમને કોણ ચડિયાતું લાગે છે? સમજાવો.
- નીચેના પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ એક) [04]
(16) 'મેળો આપો તો' કાવ્યમાં કવિ કોનો સંગાથ ઈચ્છે છે? સંગાથ વચ્ચે પણ કવિને એકલતા શી રીતે કોરી ખાય છે?
(17) વડલો પંખીઓને શું કહે છે? પંખીઓ તેનો શો પ્રત્યુત્તર આપે છે?

વિભાગ - B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. [04]
(18) 'કુસુમનું કઠણ તપ' ખંડ કઈ નવલકથામાંથી લેવામાં આવ્યો છે?
(અ) લક્ષ્મણની અગ્નિપરીક્ષા (ક) સ્નેહમુદ્રા
(બ) ચિન્તયામિ મનસા (ડ) સરસ્વતીચંદ્ર
- (19) 'અસભ્ય પોશાક પહેર્યો' ના તહોમત પર કોને અને ક્યાં પડકારવામાં આવ્યા હતા?
(અ) ગાંધીજી-દક્ષિણ આફ્રિકા (ક) નારાયણ હેમચંદ્ર-અમેરિકા
(બ) શ્યામજીકૃષ્ણ વર્મા-ગ્રેટ બ્રિટન (ડ) સ્વામી વિવેકાનંદ-યુ. એસ. એ.
- (20) 'અખાનો સંસાર ત્યાગ' કૃતિનો સાહિત્યકાર જણાવો.
(અ) આખ્યાન (ક) નાટક
(બ) પદ્યનાટક (ડ) ભવાઈ
- (21) 'થીંગડું' વાર્તામાં વાર્તાકારે બીજી કઈ વાર્તા ગૂંથી છે?
(અ) હિતોપદેશની વાર્તા (ક) બાળવાર્તા
(બ) બહારવટિયાની વાર્તા (ડ) ડોશીમાની વાર્તા
- નીચે આપેલાં જોડકાંને સાચી રીતે જોડી ફરીથી લખો. [04]
કૃતિ સાહિત્યકાર
(22) બિસ્મિલ્લાખાં મૃદુલાબહેન મહેતા
(23) જળનગરી વેનિસ લાભુબહેન મહેતા
(24) મોરનાં ઈંડાં ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી
(25) કુસુમનું કઠણ તપ ઈશ્વર પેટલીકર

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો. [04]
 - (26) 'રાગ, રસોઈ ને પઘડી, કભી કભી બનતી હૈ' નો સંદર્ભ બિસ્મિલ્લાખાં કયા અર્થમાં આપે છે?
 - (27) 'સાઈકલ, સ્કૂટર, મોટર કશું જ વેનિસની ભૂમિને સ્પર્શે નહિ તેવો આશીર્વાદ છે.' એમ કહેવામાં લેખિકાનો કયો આશય છે?
 - (28) કબુને લેવા માટે શેઠે શી વ્યવસ્થા કરી હતી?
 - (29) માળણ કુસુમની આંખોને કોની સાથે સરખાવે છે?
 - નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈપણ બે) [04]
 - (30) બાદશાહના ફરમાનથી કચેરીમાં જતી વખતે અખો શા માટે નિર્ભય છે?
 - (31) પ્રભાશંકરે મનુને કઈ વાર્તા કહી?
 - (32) મહાપુરુષો વિશે હેમચંદ્રની શી માન્યતા હતી?
 - સવિસ્તર ઉત્તર લખો. (કોઈપણ એક) [04]
 - (33) 'મોરનાં ઈંડાં' શીર્ષક સમજાવો.
 - (34) નારાયણ હેમચંદ્રનું ચરિત્ર ચિત્રણ કરો.
- વિભાગ - C (વ્યાકરણ આધારિત)**
- નીચેના પ્રશ્નોના સૂચના પ્રમાણે જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના એક ગુણ) [20]
 - (35) નીચેના વાક્યમાં યોગ્ય પ્રત્યય મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો.
 - રામજી ખેતર ખેડ્યું
 - (36) નીચેના વાક્યમાં યોગ્ય નામયોગી મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો.
 - મંદિરની એક બગીચો છે.
 - (37) નીચેના વાક્યમાં યોગ્ય પ્રત્યય અને નામયોગી મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો.
 - રોજ સવાર પહોર એ નીકળી પડતો.
 - (38) નીચેના વાક્યમાં યોગ્ય વિરામ ચિહ્ન મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો.
 - પ્રભાશંકરે વાર્તા શરૂ કરી ઘણા વરસ પહેલાંની વાત છે
 - (39) વાક્યને અર્થપૂર્ણ બનાવવા માટે વિરામચિહ્ન સુધારી વાક્ય ફરીથી લખો.
 - અહીં ગંદકી કરવી, નહીં કરનારને દંડ થશે.
 - (40) યોગ્ય સંયોજકોનો ઉપયોગ કરી નીચેના સાદાં વાક્યો જોડો.
 - (1) રામ વનમાં ગયા
 - (2) સીતા વનમાં ગયા
 - (3) લક્ષ્મણ વનમાં ગયા
 - (41) નીચેના વાક્યમાં ખોટા સંયોજકનો પ્રયોગ કર્યો છે, તે સુધારી વાક્ય ફરીથી લખો.
 - વેશ બદલ્યે શું થશે જો મન બદલવાં જોઈએ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (42) નીચેનાં વાક્યોમાંથી સાદું વાક્ય શોધો.
- વરસાદ વરસે છે અને વીજળી ચમકે છે.
 - જ્યાં આટલી ઠંડી પડે છે ત્યાં લોકો કેમ રહેતા હશે?
 - કૂવામાં સરવાણી નથી તો પાણી ક્યાંથી આવે?
 - વિદ્યાર્થી ભણે છે.
- (43) નીચેના વાક્યમાંથી સંયુક્ત વાક્ય શોધો.
- હું છું ત્યાં લગણ કોઈ પાંદ ન તોડે.
 - હવે હું જ્યારે આવીશ ત્યારે તમને યાદ કરીશ.
 - માણેક મુનીમ ગામમાં વળાવિયો શોધવા નીકળ્યા.
 - ‘આમ કરવું એ તો પાપની સામે પાપથી બદલો વાળવા જેવું થાય.’
- (44) નીચેના વાક્યમાંથી સંકુલ વાક્ય શોધો.
- આજે ખેડૂતો પાયમાલ થતા થાય છે અને કારીગર વર્ગ બેકાર બનતો જાય છે.
 - જો હું અધ્યાપક હોત તો વિદ્યાર્થીઓને મૂલ્યલક્ષી વાત રસથી સમજાવત.
 - એ વખતે રેડિયો આવ્યો ન હતો.
 - કીટોએ વાત સમજાવી પરંતુ સોકેટીસે ના પાડી.
- (45) નીચેનાં વાક્યોમાંથી કયા વાક્યનો પદક્રમ યોગ્ય છે તે શોધો.
- ગામમાં એક સફરજન વેચતો ફેરિયો આવ્યો.
 - નૃત્ય જોવાની મોરલાનું સૌને બહુ જ મજા આવી.
 - અહીં ગાયનું શુદ્ધ દૂધ મળે છે.
 - પક્ષીઓના કાંઠે સરોવરને બેસી દાણા ચણે છે.
- (46) નીચેનાં વાક્યોમાંથી કયા વાક્યનો પદસંવાદ યોગ્ય છે તે શોધો.
- તેણે સફરજન એક ખાઈું.
 - પાંદડું પરથી ઝાડ પડ્યું.
 - મહેશ અને સ્મિતા શાળા ગઈ.
 - મતદાન કરવું એ પ્રત્યેક નાગરિકની ફરજ છે.
- (47) નીચે આપેલા રૂઢિપ્રયોગનો સાચો અર્થ શોધો.
- બે પાંદડે થવું	(ક) લગ્ન કરવાં
(અ) ધનવાન થવું	(ડ) વન મહોત્સવ ઉજવવો
(બ) વૃક્ષારોપણ કરવું	
- (48) નીચે આપેલાં સામાસિક શબ્દનો અર્થ શોધો.
- વળાવિયો	
(અ) વળી વળીને કામ કરનાર	(ક) રસ્તામાં સંભાળ રાખનાર
(બ) વળતાં સાથે આવનાર	(ડ) જતાં સંગાથ કરનાર

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (49) નીચે આપેલા શબ્દનો સમાનાર્થી શબ્દ શોધો.
- જલધિ
(અ) તરુવિટપ (ક) ગઝધાર
(બ) સમુદ્ર (ડ) ધુવાંધાર
- (50) નીચે આપેલા શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ શોધો.
- ઉદમી
(અ) મહેનતુ (ક) કામગરો
(બ) સ્વાશ્રયી (ડ) પ્રમાદી
- (51) નીચે આપેલાં વાક્યોમાંથી કયા વાક્યની વાક્યરચના ખોટી છે તે શોધો.
(અ) અલંગ એક બંદર છે. (ક) તમે અમારા ઘેર સહ કુટુંબ સાથે આવજો
(બ) રમેશ પારેખે ઘણાં ગીત લખ્યા છે. (ડ) સવિનય આપને હું આ હકીકત જણાવું છું.
- (52) નીચેના શબ્દોમાંથી સાચી જોડણીવાળો શબ્દ શોધો.
(અ) આશીર્વાદ (ક) સુતરાવ
(બ) ભૂલામણી (ડ) નવલીકા
- (53) નીચેના શબ્દોમાંથી ખોટી જોડણીવાળો શબ્દ શોધો.
(અ) મિતાહારી (ક) રાજનિતિજ્ઞ
(બ) સ્મૃતિ સૂચન (ડ) સહેલાણી
- (54) નીચેની કહેવતમાંથી સમાન અર્થ વાળુ જોડકું શોધો.
(અ) કરણી તેવી ભરણી - કરશો તેવું પામશો.
(બ) ઝાઝી કીડીઓ સાપને તાણે - ઝાઝા મળ્યા તે ખાવા ટપ્યા
(ક) બોલે તેના બોર વેચાય - ન બોલવામાં નવ ગુણ
(ડ) ધરમના કામમાં ઢીલ નહીં - ઉતાવળે આંબા ન પાકે

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ / લેખન સજ્જતા)

- નીચે આપેલ કાવ્યને વાંચી આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો એક (1) ગુણ રહેશે)

[05]

સ્વર્ગની એકેક દેવીની ઝલકમાં દીકરી,
છે સુખડ ચંદન ને કુમકુમનાં તિલકમાં દીકરી.
સ્નેહનું ઝરણું ફૂટે એનું જ આ પરિણામ છે,
કોતરે છે કોઈ વરસોથી ખડકમાં દીકરી.
લાજ-મર્યાદા, શરમ, ગૌરીવ્રતોની હારમાં
ઉછરે છે રોજ કાયમથી ફડકમાં દીકરી.
જે શિરે હું હાથ ફેરવતો, હવે એ હાથ દે,
વિસ્તરે છે એમ સમજણના ફલકમાં દીકરી.
શૂર, શરણાઈ, સગા સંબંધીઓની ભીડમાં
રોજ ભીની થાય છે ભીની પલકમાં દીકરી.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

પ્રશ્નો :

- (55) દીકરી સ્વર્ગમાં ક્યાં રૂપે દેખાય છે ?
- (56) દીકરીની સમજણ વિસ્તરી છે તેવું ક્યાં કારણે કહી શકાય ?
- (57) કવિ સ્નેહનું ઝરણું કોને કહે છે ?
- (58) કોના મનોભાવોને અહીં વાચા અપાઈ છે ?
- (59) કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- નીચે આપેલા ફકરાને ધ્યાનથી વાંચી તેને આધારે નીચે આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો.

[05]

સ્વાશ્રયથી ઘણા ઉત્તમ ગુણો ખીલી નીકળે છે ને તે ગુણોથી માણસ સુખી થાય છે અને પૂજ્ય ગણાય છે. જે મહાન ગુણ સ્વાશ્રયથી ઉત્પન્ન થાય છે, તે સંતોષ છે અને તેથી તેની જોડે જ ધૈર્ય પણ ચાલ્યું આવે છે. સંતોષી અને ધૈર્યવાન સ્વાશ્રયી મનુષ્ય પ્રામાણિક અને ન્યાયી થાય છે. સ્વાશ્રય, સંતોષ, ધૈર્ય અને ન્યાય તથા પ્રામાણિકતા એટલા ગુણોનું નામ જ સ્વતંત્રતા કહેવાય છે. જેની તેની વાતની ના જ પાડ્યા કરવી, કે જેમાં-તેમાં દોષ કાઢવા કે સર્વનું અપમાન થાય તેવી ઉદ્ધતાઈ રાખવી, એનું નામ સ્વતંત્રતા નથી. સ્વતંત્રતા છે એટલે તે સ્વાશ્રયી છે. તે ઉદ્યોગી હોય, દયાળુ અને શુદ્ધ હોય એમાં કહેવું જ શું? ટૂંકમાં સ્વાશ્રયથી સદ્વૃત્તિનો ખરો ઉદય થાય છે, ને સર્વદા કલ્યાણ પેદા થાય છે. સ્વાશ્રય વિના કોઈ સુખી કે મોટું થઈ શક્યું નથી. વગવસીલાથી કે ખુશામત-ગુલામીગીરીથી કદાપિ કોઈને અધિકાર કે દ્રવ્ય પ્રાપ્ત થાય, પણ તે યોગ્ય રીતે દીપે કે ભોગવાય તે માટે સ્વાશ્રયની જ અપેક્ષા છે. સર્વત્ર સ્વાશ્રયી જ વિજયી છે.

- (60) માણસ સુખી અને પૂજ્ય શાનાથી ગણાય છે ?
- (61) સ્વાશ્રયી મનુષ્ય કેવો હોય છે ?
- (62) સ્વતંત્રતા કોને કહેવાય છે ?
- (63) સદ્વૃત્તિનો સાચો ઉદય શાથી થાય છે ?
- (64) પરિચ્છેદને ઉચિત શીર્ષક આપો.
- (65) નીચે આપેલો અંગ્રેજી પરિચ્છેદ વાંચી, સમજીને તેનો 1/3 ભાગમાં ગુજરાતીમાં સંક્ષેપ કરો.

[05]

There are a lot of things-every mention-every discovery be it Edward murphy or Thomas Edison after failling a thousen times - every body has gone up the bolling limit. Pushing them selves up. Nothing over happen in life to come push you up to your limits, to be able to test your limits ? It is something you need to get up your self and do ? It is more gratifying if you have control over them. Insted of sitting there, you want to do something special - something that will bring your grater potential in the forefront rather than life giving you ups and down. You would probably succeed even that but when you have the control, it is more gratifying, more satisfying, it is more sucessful.

- (66) નીચે આપેલા મુદ્દા પરથી વાર્તા લખી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

[05]

રામપુર ગામ - મનુ અને કનુ બે મિત્રો - મનુ શરીરે મજબૂત - કનુ સૂકલકડી - જંગલમાં ફરવા જવું - ખૂબ ફર્યા - પાછા ફરતા રસ્તામાં રીંછનો ભેટો - પાછળ પડવું - કનુનું ઝાડ પર ચડી જવું - ડર - મનુની મૂઝવણ - નીચે જમીન પર સૂઈ જવું - શ્વાસ રોકવો - રીંછનું મનુ પાસે આવી સૂંઘી ચાલ્યા જવું - રીંછ ગયા પછી કનુનું ઝાડ પરથી ઉતરવું - બોધ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - E (લેખન સજ્જતા)

(67) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશરે 100 (સો) શબ્દોમાં વિચાર વિસ્તાર કરો. [05]

‘કે હીન જન્મે નવ હીન માનવ,
કે હીન કર્મે કરી હીન માનવ.’

અથવા

‘નિશાન ચૂક માફ, નહિ માફ નીચું નિશાન.’

(68) તમારી શાળામાં યોજાયેલ ધો. 12 ના વિદ્યાર્થીઓના વિદાય સમારંભ વિશે આશરે 100 (સો) શબ્દોમાં અહેવાલ લખો. [05]

● નીચે આપેલા કોઈ એક વિષય પર આપેલ મુદ્દાઓને આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [10]

(69) ઉનાળાનો બપોર

પ્રાસ્તાવિક - ઉનાળાની બપોરનો વૈભવ - ચોમેર બધું સૂમસામ - બપોરે વ્યાપેલી નિર્જનતા -
પશુપંખી પર અસર - ઉનાળાના લાભ - ઉપસંહાર

અથવા

જીવનમાં સાદગીનું મહત્ત્વ

પ્રાસ્તાવિક - સાદગી એક વિચાર - પ્રાચીન જીવન - વર્તમાન જીવનમાં વૈભવ - વિભિન્ન જરૂરિયાતોમાં
સાદગી - સાદું જીવન, ઉચ્ચ વિચાર - સાદગીમાં પ્રભુતા, પ્રસન્નતા, દિવ્યતા - ઉપસંહાર.

અથવા

આધુનિક ભારતના ઘડતરમાં યુવા પેઢીની ભૂમિકા

પ્રાસ્તાવિક - અમરયુવા ક્રાંતિકારીઓ - દેશના નવ સર્જનમાં યુવાઓનું પ્રદાન - પ્રેરણા
- સાંપ્રત સમસ્યાઓમાં યુવાપેઢીની ભૂમિકા - ઉપસંહાર

•••